

1000 DINGEN DOEN IN NEDERLAND

Jeroen van der Spek

1000
DINGEN
DOEN
IN NEDERLAND

Jeroen van der Spek

KOSM•S

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

INHOUD

NOORD			
GRONINGEN	6	10X STRANDPAVILJOENS	19
FRIESLAND	26	10X OPVALLENDE GEBOUWEN	45
DRENTHE	50	10X SPIRITUELE PLAATSEN	71
		10X BIJZONDERE RONDVAARTEN	97
MIDDEN		10X FILMLOCATIES	123
OVERIJSSSEL	64	10X DE BEKENDSTE BERGEN	
FLEVOLAND	84	VAN NEDERLAND	151
GELDERLAND	98	10X TYPISCH HOLLANDS	171
WEST		10X MUSEUMCAFÉS	193
UTRECHT	130	10X VUURTORENS	217
NOORD-HOLLAND	146	10X NATUURGEBIEDEN	243
ZUID-HOLLAND	198	10X DE LEUKSTE WINKELSTRATEN	271
		10X DE MOOISTE TERRASSEN	293
ZUID			
ZEELAND	244	ADRESSENREGISTER	306
NOORD-BRABANT	262	FOTOVERANTWOORDING	320
LIMBURG	284		

001 KABELBAANTJE

DAL VAN DE RUITEN AA

Dertig jaar geleden was de Ruiten Aa zo recht als een liniaal. Maar sinds het begin van deze eeuw mag het riviertje weer slingeren en kronkelen, en geldt het beekdal als een van de mooiste van Europa. Een wandeling langs de stroom voert je langs ooievaarsnesten, een plaats voor middeleeuwse heksenverbrandingen (De Griezellaag) en een van de oudste

bossen van Nederland, het Liefstingsbroek. Ter hoogte van Ter Apel kun je zelfs oversteken met het eerste hand-aangedreven kabelbaantje van Nederland: een 'attractie' uit de prehistorie van binnenlands toerisme.

[HTTPS://WWW.NATUURMONUMENTEN.NL/
NATUURGEBIEDEN/DAL-VAN-DE-RUITEN-AA](https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/dal-van-de-ruitens-aa)

002 MINIATUUR NOORDEN

LEGIOMUSEUM

Een haarscherp oog voor detail, eindeloos veel geduld en tienduizenden legosteentjes. Dat zijn de belangrijkste pijlers van het Legiomuseum in Grootegast. In het museum, ondergebracht in het voormalige hoofdkantoor van Lego Nederland, kunnen bezoekers niet alleen zelf met lego aan de slag, maar staat ook een miniatuurstad met bekende gebouwen uit de drie noordelijke provincies. Zoals het Eise Eisinga-planetarium, NS Station Groningen en vuurtoren de Brandaris. Je ziet zelfs een legoversie van het oorlogsmonument in Grijpskerk.

0594 - 74 56 05 WWW.MUSEUMPLEINGROOTEGAST.NL/
LEGIO-MUSEUM/

003 WC-KUNST

MOOISTE TOILET VAN NEDERLAND

Het gaat wat ver om bij wijze van sightseeing een bezoek te brengen aan een toilet. Maar voor het 'gemak' aan de Kleine der Aa in de stad Groningen kun je gerust een uitzondering maken. Fotograaf Erwin Olaf en architect Rem Koolhaas tekenden voor het mooiste openbare toilet van Nederland. De twee gebogen wanden van het matglazen gebouwtje vormen samen het yin- en yangteken. De fotocollage op de wanden verbeeldt de strijd der seksen.

004 KIJKJE ACHTER DE SCHERMEN

DE GRAANREPUBLIEK EXPERIENCE

In de Oude Remise van Bad Nieuweschans vind je De Graanrepubliek, een coöperatie waar boeren en ambachtelijke bedrijfsjes producten maken van Gronings graan. De Graanrepubliek Experience neemt je mee op een reis door de voormalige locomotievenremise. Je neemt een kijkje achter de schermen van de bakkerij, wandelt boven de brouwerijketels en ontdekt welke granen en kruiden de stokers gebruiken om hun jenever en gin op smaak te krijgen. En natuurlijk eindig je met een proeverijplank in het Proeflokaal.

06 - 42 13 90 09 [HTTP://WWW.GRAANREPUBLIEK.NL/](http://WWW.GRAANREPUBLIEK.NL/)
EVENEMENTEN/EXPERIENCE

005 BOURTANGE

BACK TO 1742

Het plaatsje Bourtange had de 'pech' dat het strategisch lag: net op de plaats waar de Spaanse legers tussen de moerassen door richting Groningen trokken. Om de verbindinglijnen van 'de vijand' af te snijden gaf Willem van Oranje in 1580 opdracht om een fort aan te leggen. In de daaropvolgende eeuwen groeide Bourtange uit tot een zeer succesvolle vesting: het vestingstadje werd nooit ingenomen. Tijdens een bezoek aan Bourtange reis je terug naar het jaar 1742. Je maakt kennis met soldatenbarakken en indrukwekkende wallen, loopt langs het kruitmagazijn, de kapiteinswoning en de synagoge en tuurt langs de loop van een oud kanon of de vijand in aantocht is. In de zomermaanden kun je zelfs een exercitie-peloton met spiesdragers tegen het lijf lopen. Mocht je tijd, zin en geld hebben: vanuit de lucht is de stervorm van de vesting prachtig te zien.

0599 - 35 46 00 WWW.BOURTANGE.NL

JE TUURT LANGS DE
LOOP VAN EEN OUD
KANON OF DE VIJAND
IN AANTOCHT IS

006 HOOGSTE PUNT

UITKIJKTOREN REIDERWOLDE

De omgeving van Blauwestad is zo plat als een dubbeltje. Maar ten zuidoosten van het dorp vind je de hoogste plek van Groningen: uitkijktoren Reiderwolde. De steenrode uitkijktoren staat op een drumlin (een stuwwal uit de ijstijd) en kijkt uit over een van de jongste natuurgebieden van Nederland, Reiderwolde. Mooie plek om te mijmeren over het vroegere Reiderwolde, een welvend Gronings dorp dat door het water van de Dollard werd verzwolgen.

[HTTP://WWW.DORPSBELANGENBEERTA.NL/
TOREN-EN-THEATER](http://www.dorpsbelangenbeerta.nl/toren-en-theater)

EEN WELVAREND
DORP DAT DOOR
HET WATER VAN DE
DOLLARD WERD
VERZWOLGEN

007 AAI DAGEN

LONG SNOUT PORK

Long Snout Pork staat lichtjaren van de megavarkensstallen af. Op de vijfsterrenvarkensboerderij van Erwin en Carla genieten Tamworth-scharrelvarkens van een varkensleven zoals een varkensleven bedoeld is: wroetend en luierend in de modder of de wei. De varkensboerderij organiseert regelmatig bijzondere activiteiten zoals Aai Dagen, een Droge Worst Middag of een Workshop Varkens houden. En natuurlijk een Pig Nic: een verse lunch bij de varkens in de weide, gevolgd door een echte varkens-hug!

06 - 55 79 59 87 / 06 - 55 79 59 20
[WWW.LONGSNOUTPORK.NL](http://www.longsnoutpork.nl)

008 BOMENHOROSCOOP

HORTUS BOTANICUS HAREN

Rode karpers bewonderen in de Chinese tuin, ontdekken wie je bent in de Keltische bomenhoroscoop of een wandeling maken door de nieuwe Hondsrugtuin. Tijdens een bezoek aan de Hortus Botanicus Haren, de grootste botanische tuin van Nederland, pendel je van de ene sfeer naar de andere: een verstilte, maar verrassende reis door het groen.

050 - 537 00 53 [WWW.HORTUSHAREN.NL](http://www.hortusharen.nl)

009 VINGEROEFENINGEN

STORYWORLD

Nog geen jaar na de sluiting van het stripmuseum is Groningen alweer een nieuwe stripattractie rijker. Storyworld richt de schijnwerpers op strips, animatie en games. Het jongste museum van Nederland laat zien hoe stripfiguren zich vanaf de eerste potloodschets tot echte karakters ontwikkelen. Je kijkt grote tekenaars en scenaristen op de vingers, ontdekt wat de ingrediënten zijn van een goed verhaal of een spannende game en staat oog in oog met helden van de negende kunst: van de Smurven tot Shaun het Schaap. Op de zesde verdieping van Forum Groningen.

050 - 368 36 83 WWW.STORYWORLD.NL

—

010 KLEINSTE ZEEHAVEN

NOORDPOLDERZIJL

Dorp is eigenlijk al een te weidse benaming voor Noordpolderzijl, een kluitje huizen net onder de zeedijk. Toch huisvest Noordpolderzijl de kleinste zeehaven van Nederland, een getijdenhaventje dat vanaf zee alleen bij hoogwater bereikbaar is. En 't Zielhoes, een nostalgisch bruin café in de voormalige sluiswachterswoning. Prachtige uitwaaipek op de grens van polder en wad.

WWW.VISITWADDEN.NL/NL/LOCATIES/1425471712/
NOORDPOLDERZIJL-DIJK

—

011 BOER'N BUSINESS

INBOERINGSCURSUS GRONINGEN

Het is de dagdroom van veel gestreste stedelingen: boer worden. Maar hoe krijg je een vastgelopen trekker uit de modder en wat doe je met een mestoverschot? De antwoorden krijg je tijdens de inboeringscursus. Tijdens dit groepsuitje ben je een dag lang de rechterhand van de boer. Je helpt koeien melken, meststallen uit, maar komt ook te weten waar voedsel vandaan komt en hoe boeren bezig zijn met natuur, dierenwelzijn en nieuwe producten. Kortom: een dynamisch dagje platteland.

050 - 403 09 30 [HTTPS://HAYEMAHEERD.NL/ACTIVITEITEN](https://hayemaheerd.nl/activiteiten)

—

012 1001 PRACHTWERELD

DE WATERLELIE

Een boom opzetten in de babbelsauna, de geuren opsnuiven van het Kruiden Tylarium of je spanning laten wegvloeien tijdens een Stress Release Treatment: na een bezoek aan wellnessresort De Waterlelie kom je weer als herboren naar buiten. Je bewondert een Kota gebouwd van Finse bomen en stapt binnen in de 1001 Prachtwereld: een oosters sprookje met een echte bedoeïenentent, een stoomgrot en een 350 jaar oude Indiase Paleispoort. Een dagje onthaasten in oosterse sferen.

0594 - 63 25 24 WWW.WATERLELIE.NL

—

013 'T BLÔDE FUOTTENPAAD

BUNGELBANK

Onze voorouders deden er eeuwen geleden niet moeilijk over, maar zelf trekken we er liever niet op blote voeten op uit. Op het strand gaat het nog, maar in het bos of het weiland wordt het een ander verhaal. Tenzij je over 't Blôde Fuottenpaad loopt. Dat pad is speciaal ontwikkeld om je te laten voelen hoe het is om blootsvoets door de natuur te struinen. Je ondergaat de sensatie van modder aan je voeten, waagt je over de 'soeierdroaden' of laat je benen lekker bungelen op de bungelbank. Het startpunt is op de Kaleweg in Opende.

0594 - 65 99 86 [HTTPS://WWW.STAATSBOSBEHEER.NL/UIT-IN-DE-NATUUR/BLOTEVOETENPAD-OPENDE](https://www.staatsbosbeheer.nl/uit-in-de-natuur/blotevoetenpad-opende)

—

014 SLAPEN IN HET STRO

HAYEMA HEERD

Slapen in het stro – dat klinkt als zelfkwellend met een nostalgisch sausje, maar niets is minder waar. Op de hooizolder van de Hayema Heerd geniet je van een zeer ouderwetse nachtrust, zónder prikkende strootjes (gasten slapen op een comfortabel matrasje boven op het stro). Nog te gewoontjes? Dan kies je voor een overnachting in het unieke strokasteel of de romantische stro-iglo.

050 - 403 09 30 [HTTPS://HAYEMAHEERD.NL](https://hayemaheerd.nl)

—

015 STERREUITKIJKPOST HEMELPLATFORM ACHTER DE ZWARTEN

Het Lauwersmeergebied is dé sterrenkijkplek van Nederland. En de beste plek om de sterrenhemel af te speuren is hemelplatform Achter de Zwart. De drie meter hoge toren bij Suyderoogh vormt overdag een fantastische vogelkijkplek, maar verandert na

zonsondergang in een fascinerend observatorium. En dankzij de uitklapbare hoofdsteunen kun je heel comfortabel sterrenkijken...

WWW.NP-LAUWERSMEER.NL/LOCATIES/VOGELKIJKPUNT-ACHTER-DE-ZWARTEN/

016 AQUARIUMKUNST

TSCHUMIPAVILJOEN

Een bank die uploadbare selfies op een bankbiljet print, een filmset in de vorm van een slaapkamer en het enige reisbureau ter wereld dat één reis in de aanbieding heeft: in het Tschumipaviljoen gebeurt altijd wel iets vreemds. Het glazen bouwwerk, dat eruitziet als een scheef geplaatst reuzenaquarium, werd in 1990 door Bernard Tschumi ontworpen voor de manifestatie What a Wonderful World, maar staat er nog steeds. Prachtig podium voor kunstprojecten op het raakvlak van moderne media en e-cultuur.

050 - 317 17 07 WWW.KUNSTPUNTEGRONINGEN.NL/TSCHUMIPAVILJOEN/

017 LEVENSECHT GEBRUL

DINOPARK LANDGOED TENAXX

Eigenlijk had Wouter Oudemans een bomenpark in gedachten. Maar toen de belangstelling voor zijn collectie treurbomen wat tegenviel, besloot hij er een nieuw element aan toe te voegen: dino's. In het dinopark op landgoed Tenaxx vind je ruim twintig verschillende exemplaren op ware grootte. Je trotseert het levensechte gebrul van de Tyrannosaurus Rex, gaat op zoek naar het enorme skelet van de Albertosaurus of probeert zoveel mogelijk doelen te raken in het 3D Bogenpark. In museum Het Dinosaurium kom je alles te weten over de sauriërs die in Nederland leefden.

06 - 27 25 45 76

[HTTPS://DINOPARKLANDGOEDTENAXX.NL](https://dinoparklandgoedtenaxx.nl)

OLIELAMPEN, EEN BADKAMER EN EEN HOUTKACHEL ZORGEN VOOR COMFORT IN STIJL

018 PIONIERSNACHT

SLAPEN IN EEN GOEDERENWAGON

Tussen Veendam en Musselkanaal ligt de langste museumspoorlijn van Nederland, museumspoorlijn S-T-A-R. Na een ritje in de robuuste antieke stoomtreinen kun je geheel in stijl overnachten in de rood-zwarte STARwagon. De voormalige goederenwagon van de S-T-A-R werd door Atelier van Lieshout omgebouwd tot een pionierswagen, een geromantiseerde verwijzing naar de sobere en harde tijden van de eerste veenpioniers. Olielampen, een badkamer en een houtkachel zorgen voor comfort in stijl.

0599 - 65 18 90 WWW.STADSKANAALRAIL.NL

019 MIXENDE ROBOT

MR. MOFONGO

Twintig jaar geleden raakte horecaondernemer Patrick Beijck na een haaienduik aan de praat met ene Máximo Mofongo, een wereldreiziger die heel wat intrigerende verhalen te vertellen had. De ontmoeting maakte zoveel indruk, dat Beijck zijn café-restaurant Mr. Mofongo doopte. In het horeca-imperium, dat is ondergebracht in een zestiende-eeuws pand in hartje Groningen, vind je onder meer een koffiebranderij, een distilleerderij en een van mooiste rooftop-bars van de stad. En een onallegaars personeelslid: een robot die de ingrediënten voor de cocktails tapt.

050 - 31 44 266 WWW.MOFONGO.NL

020 KINGSIZE BEDSTEE

KLEINSTE HOTEL TER WERELD

Je hoeft niet in een onmogelijke houding te slapen en ook voor je koffers is ruimschoots plaats. Grand hotel de Kromme Raake in Eenrum staat weliswaar te boek als het kleinste hotel ter wereld, de bedstee is kingsize. Het hotel, dat is ondergebracht in een voormalig kruidenierswinkeltje, opende in 1989 zijn deuren en scoorde direct een vermelding in het *Guinness Book of Records*. Wachten op andere hotelgasten is er niet bij. Aan het sleutelpaneel bij de receptie hangt slechts één sleutel: die van kamer 1. Gelukkig is de kamer van alle gemakken voorzien, zoals een minibar en een ingebouwde televisie (in de bedstee). En mocht je je pyjama vergeten zijn: er hangen twee lange nachthemden met slaapmutsen klaar. Inmiddels geniet Kromme Raake wereldwijd bekendheid. Het hotel haalde de voorpagina van de *South China Morning Post*, en het had een haar geschied of het gastenboek had de namen van Willem-Alexander en Máxima vermeld. Het hotel nodigde het tweetal uit voor hun huwelijksnacht, maar het paar bleek elders al grootsere plannen te hebben.

0595 - 49 16 00 WWW.HOTELDEKROMMERAAKE.NL

021 ALS MONNIK OP DE FOTO

MUSEUM KLOOSTER TER APEL

Voor kinderen is er in een klooster meestal niet veel te beleven. Maar bij Museum Klooster Ter Apel kunnen je kinderen (of jij) iets heel origineels doen: als monnik op de foto. Ze hullen zichzelf in een monnikspij of maken de Geheimzinnige Zaklampen Rondgang door de donkere kloostervertrekken. Met een beetje geluk stuiten ze op de reiskoffer van Broeder Jacobus...

0599 - 58 13 70 WWW.KLOOSTERTERAPEL.NL

022 STRANDGEVOEL

GARNWERD AAN ZEE

Om maar meteen een misverstand uit de weg te ruimen: Garnwerd aan Zee ligt niet aan zee. De naam van het restaurant herinnert aan de tijd dat het dorp aan een brede zeearm lag, die tot aan de stad Groningen reikte. Dat neemt niet weg dat het water prominent aanwezig is. Terrassen die uitzien over het Reitdiep, een speelstrand met trampolines en een eigen aanleghaven zorgen voor een bijna-aan-zee-gevoel. Mooie plek om te genieten van een internationale keuken...

0594 - 62 81 30 WWW.GARNWERDAANZEE.NL

023 VERGEZICHTEN

FIETSRUTE KIEK OVER DIEK

Het Nederlandse polderlandschap ligt vaak opgesloten tussen dijken. Maar in Groningen kun je juist prachtig over de dijk heen kijken. Althans, als je de fietsroute Kiek over Diek volgt. Je volgt de Ommelanderzeedijk tussen Lauwersoog en Nieuwe Statenzijl – het Groninger deel van de LF Kustroute – en ziet Groningen op zijn best: weidse vlakten en eindeloze vergezichten. Onderweg passeer je verschillende highlights, zoals het Ambonezenbosje, de vissershuisjes van Zoutkamp en de kleinste getijdewal van Nederland, Noordpolderzijl.

[HTTPS://ROUTESINGRONINGEN.NL/FIETSRUTES/KIEK-OVER-DIEK](https://routesingroningen.nl/fietsroutes/kiek-over-diek)

024 DUIJS WAD

DAGJE BORKUM

De Eemshaven vormt de poort naar een gebied dat veel Nederlanders nauwelijks kennen: de Duitse wadden. Van eind maart tot en met oktober kun je er dagelijks op en neer varen naar het meest westelijk gelegen waddeneiland, Borkum. Daar kun je een blik werpen op de fraaie oude vissershuisjes rondom de oude vuurtoren, per stoomtrein het polder- en duinlandschap doorkruisen of een wandeling maken over de zes kilometer lange slenterboulevard, waar 's zomers vaak het Kuurorkest speelt. Je bootticket is ook geldig in het treintje.

00 31 - 596 5160 26 WWW.BORKUMLIJN.NL

025 BACK TO SCHOOL

BRASSERIE OLD SCHOOL

Brasserie Old School heeft absoluut de X-factor! De brasserie heeft z'n intrek genomen in de eerste Christelijke Nationale School van Nederland, een sfeervol schoolgebouw uit 1869, bij de sluis van Midwolda. Het oude schoollokaal, met zijn gietijzeren boogramen en hoge originele plafond, vormt een mooie entourage voor een borrel of diner. Het grote terras, met uitzicht over het Oldambtmeer, is geknipt voor een zonovergoten lunch.

0597 - 67 41 59 [HTTP://WWW.BRASSERIEOLDSCHOOL.NL](http://WWW.BRASSERIEOLDSCHOOL.NL)

026 SPAAK RIT

FIETSCAFÉ SPAAK

Een dag niet gefietst, is een dag niet geleefd, zeggen ze bij fietscafé Spaak. Logisch, want de uitbaters van de Groninger 'fietskantine' zijn blijvend besmet met het wielervirus. Bij Spaak kun je niet alleen een bodem leggen voor een uitputtende rit-met-wind-tegen, maar kun je ook je fiets laten afstellen in de werkplaats. Elke zaterdag en zondag organiseert Spaak de Spaak Rit: eerst koffie, daarna koers door Groningen Stad en omgeving.

06 - 21 47 71 55 WWW.SPAAK.CC

027 KUURDORP

THERMEN BAD NIEUWESCHANS

Het had weinig gescheeld of de Duitse onderzoeker die in 1975 aanklopte bij de burgemeester van Nieuweschans was weggehoond. De wetenschapper was er stellig van overtuigd dat zich onder het plaatsje geneeskrachtig water bevond en kreeg de gemeente zelfs zo ver dat ze proefboringen verrichtte. Dat was het begin van Thermen Bad Nieuweschans, het eerste kuurcentrum van Nederland. Inmiddels is Nieuweschans uitgegroeid tot hét kuurdorp van Nederland. Het mineraalrijke 'heilwasser', dat van een diepte van 633 meter omhoog wordt gepompt, verzacht niet alleen pijn en stijfheid in spieren en gewrichten, maar zorgt ook voor een weldadige ontspanning. Behalve van de thermale baden kun je genieten van 'verwenbehandelingen': van een duik in het overdekte balneobad tot een verblijf in de Groninger Koolzaad Hamam.

0597 - 52 77 77 WWW.THERMENBADNIEUWESCHANS.NL

028 ZOLDERRAAMTOKKEL

ADVENTUREPARK WADDENFUN

Adventurepark Waddenfun is een paradijs voor beginnende en gevorderde klimmers. Het indoor klimpark bestaat uit drie klimparcoursen op verschillende hoogtes. Je trotseert de zwaarte-kracht op hoge steigers en stort je door het zolderraam voor een afdaling langs de 200 meter lange tokkelbaan.

0595 - 43 98 80 [HTTP://WADDENFUN.NL](http://WADDENFUN.NL)

029 THEEHUIS MET WIJNKELDER

DE PAALKOEPEL

Je hoeft geen locatiescout te zijn om te zien dat de Paalkoepel een geweldige trouwlocatie is. Het in 1908 gebouwde theehuis was rond de Eerste Wereldoorlog de favoriete vergaderplek van het Waterschap Zuidoost-Drenthe. Met dank aan de fantastische wijnkelder. Mooie plek voor een high tea met uitzicht op het Paterswoldsemeer.

050 - 309 52 52 WWW.DEPAALKOEPEL.NL

030 ZILTE ZALIGHEDEN

'T KLEINE OESTERTJE

Je moet er even naar zoeken, maar midden in het Groninger vind je een van de geheimen van Noord-Groningen. 't Kleine Oestertje, een visrestaurant op huiskamerformaat, ziet eruit alsof het rechtstreeks van de Griekse eilanden naar het Groninger platteland is gebeamd, maar biedt bezoekers het beste van het Groninger Waddengebied. Topadresje voor liefhebbers van zilte zaligheden.

WWW.FACEBOOK.COM/PROFILE.PHP?ID=100054327978503

031 OLD SKOOL ZWEMMEN

NATUURBAD ENGELBERT

Engelbert is een gehucht onder de rook van Groningen. Het is ook een van de weinige plaatsen waar je gewoon in het zwembad kan vissen. Natuurbad Engelbert opende in 1936 de poorten en is sindsdien niet noemenswaardig veranderd. Buitenkleedhokjes, ligweides en een duiktoren roepen de tijd in herinnering van gebreide badpakken en dropstokken. Hopen dat de eerstvolgende renovatie nog even op zich laat wachten.

050 - 541 62 59 WWW.NATUURBADENGELBERT.NL/ZWEMBAD.HTML

032 PEEPSHOW

ZEEHONDENRIJKWAND

Voor een ontmoeting met een groepje zeehonden moet je meestal een flink stuk varen. Maar bij de zeedijk in Termunten kun je ze in het wild betrappen, zonder hun rust te verstoren. Vanachter de zeehondenrijkwand heb je een eersteklas uitzicht op dé zeehondenkraamkamer van de Waddenzee: de zandbanken van de Dollard. Ideale plek om zeehonden en hun pups tijdens hun zonnebad te bewonderen.

0596 - 60 18 80 WWW.GRONINGERLANDSCHAP.NL/NATUUR/BIJZONDERE-PLEKKEN/ZEEHONDENRIJKWAND/

033 HIGH TEA IN DE KLOKKENTOREN

DE THEEFABRIEK

Dertig jaar geleden riep Jeroen van Inkel zijn luisteraars op om plannen in te dienen voor een leegstaande kerk in Houwerzijl, Noordwest-Groningen. De kerk werd al een paar jaar niet meer gebruikt en de gemeente wilde er graag een toeristische bestemming aan geven. Een paar (ex-)studenten uit Groningen zetten hun ideeën over een theeschenkerij annex museum op papier en zagen tot hun stomme verbazing dat hun plan werd gehonoreerd. Ze kregen de kerk voor het symbolische bedrag van één gulden. Dat was het begin van de theefabriek, de combinatie van een thememuseum, theeschenkerij en theewinkel.

In het thememuseum maak je een verrassende ontdekkingsreis door de wereld van de thee. Kijken, ruiken, aanraken, bijna alles mag! Je ziet hoe thee wordt verbouwd, ontdekt wat een nursery is en wat er precies gebeurt in een theefabriek. Verder krijg je antwoord op prangende theevragen als: hoe komt de thee uiteindelijk in theezakjes terecht, en hoe drinkt men thee in Japan, Australië, Ost-Friesland en Duckstad? In de theeschenkerij kun je kiezen uit de meest uitgebreide theekaart ter wereld, met ruim 250 soorten, van Pu Erh tot rooibos en van Heksen-theetjes tot theecoctails met klinkende namen als Schotse Mist en Crazy Tomato. Zoek je het graag hogerop? Dan kies je voor de exclusieve Torenhoge Tea, die wordt geserveerd in de sprookjesachtige Torenkamer. Op de plaats waar vroeger de kerkklokken hingen, kun je ongestoord genieten van een monumentale high tea met rondom uitzicht over het Groninger land. Met behulp van het klokkentouw bepaal je zelf het tempo van de bediening. Overigens: er zijn sinds 1 mei 1999 tientallen huwelijksaanzoeken in de Torenkamer gedaan, en het antwoord was altijd ja.

0595 - 47 00 00 WWW.THEEFABRIEK.NL

034 TO SLEEP OR NOT TO SLEEP

DE THEATERHERBERG

Ton van der Velden is een man met vele talenten. De acteur was jarenlang te zien in de tv-serie *Toen was geluk heel gewoon*, maar is ook de gastheer van Bed & Breakfast De Theaterherberg in Warfhuizen. Van der Velden toverde een voormalige wijnboerderij om tot een kleinschalige B&B, met kamers die in het teken staan van Dickens, Grimm, Shakespeare en Molière. In het huistheater, tevens de zit- en ontbijtruimte, speelt Ton regelmatig solovoorstellingen.

06 - 55 92 08 06 [HTTP://TONVANDERVELDEN.NL/INDEX.PHP/THEATERHERBERG/](http://tonvanderfelden.nl/index.php/theaterherberg/)

035 ADUARD 3D

ONDERGRONDSE ONTDEKKINGEN

Ooit was de cisterciënzer Sint Bernardusabdij een van de grootste en machtigste kloosters van Nederland, maar tegenwoordig bevinden de resten van het klooster zich onder het dorp Aduard. De app Aduard 3D stelt je in staat om virtueel door het verdwenen klooster te lopen. Je maakt een kloosterwandeling door het dorp, laat met je telefoon of tablet de ruïnes tot leven komen en ontdekt stap voor stap de omvang en allure van het 'wonder van Aduard'.

050 - 403 21 09

[HTTP://WWW.KLOOSTERMUSEUMADUARD.NL/ADUARD-3-D](http://www.kloostermuseumaduard.nl/aduard-3-d)

MET DE APP LOOP
JE VIRTUEEL DOOR
HET VERDWENEN
KLOOSTER

036 HOTEL OP STELTEN

EEMSHOTEL

Het Groningse havenstadje Delfzijl huisvest het enige hotel in Nederland dat op palen is gebouwd: het Eemshotel. De gasten van het hotel, dat via een loopbrug met de vaste wal verbonden is, hoeven zich niet te vervelen: bij mooi weer kun je de Duitse kust zien, en in de vaargeul ten noorden van het hotel drijven dag en nacht kolossale vrachtschepen voorbij.

0596 - 61 26 36 [WWW.EEMSHOTEL.NL](http://www.eemshotel.nl)

037 HUILEN NAAR DE MAAN

DARK SKY PARK

Echt donker begint in Nederland een schaars goed te worden. Maar in het uiterste noorden vind je nog een gebied waar je ongestoord van de sterrenhemel kan genieten. Het Nationaal Park Lauwersmeer werd in 2016 zelfs officieel uitgeroepen tot Dark Sky Park, een internationaal 'keurmerk' voor natuurgebieden die nog niet door lichthinder worden bedorven. Ideaal om op een onbewolkte avond de sterren te tellen of de hemel af te speuren naar een onbekend planetenstelsel. Of een nachtje te huilen naar de maan, natuurlijk.

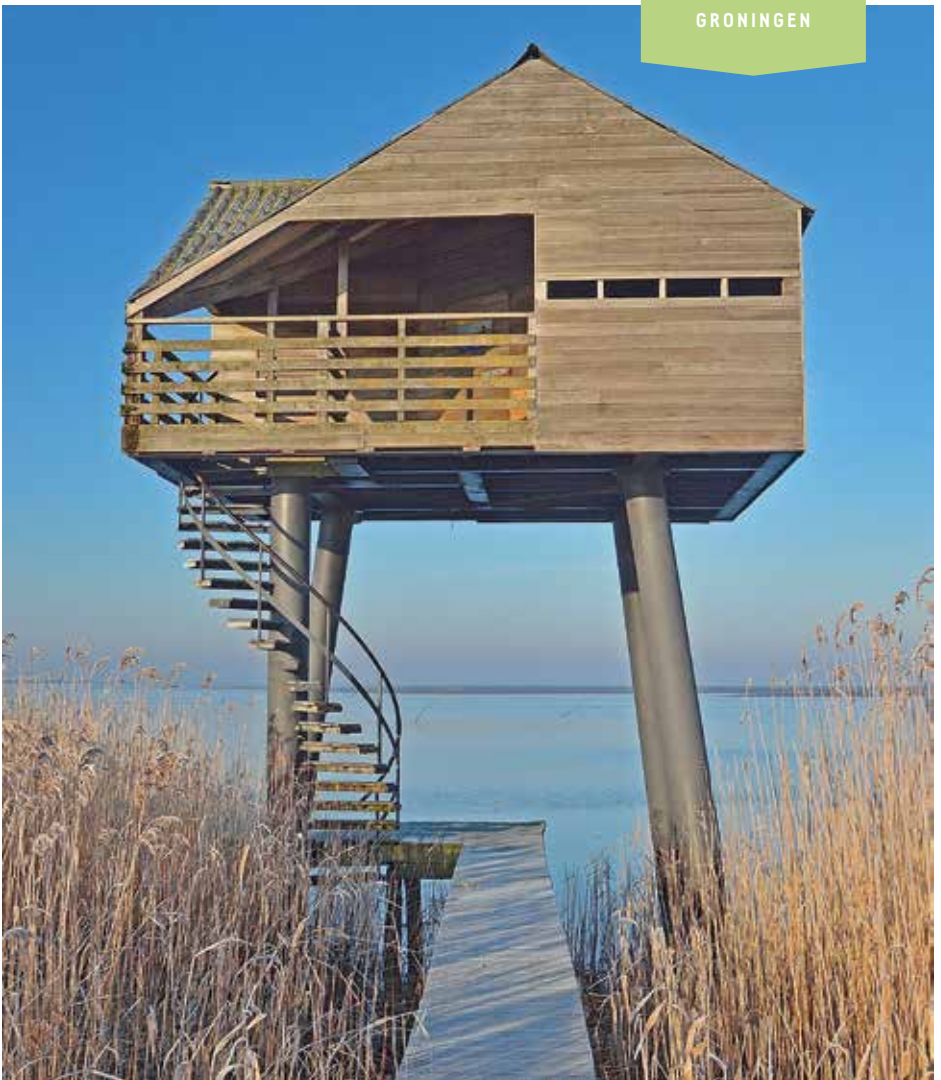
[WWW.NP-LAUWERSMEER.NL/HET-LAUWERSMEER/DARK-SKY-PARK/](http://www.np-lauwersmeer.nl/het-lauwersmeer/dark-sky-park/)

038 EIGEN VUURTOREN

DE TWEE PROVINCIEËN

Restaurant De Twee Provinciën heeft absoluut de x-factor. Het restaurant staat niet alleen op de uiterste zuidwestpunt in het Paterswoldsemeer, maar beschikt bovendien over een landmark dat van kilometers afstand zichtbaar is: een eigen vuurtoren. De toren herinnert aan de tijd dat er voor de kust een klein eilandje lag. In het restaurant kun je genieten van een klassieke Europese keuken, én een adembenemend zicht op het Paterswoldsemeer.

050 - 309 00 08 [WWW.DETWEEPROVINCIEËN.NL](http://www.detweeprovincien.nl)

039 WAD MET SOUNDTRACK

DE KIEKKAASTE

Vogels kijken kun je overal. Maar bij Nieuw Statenzijl vind je misschien wel de mooiste spot om karekieten, ganzen en rietgorzen te bewonderen. De Kiekkaaste is de enige buitendijkse vogelkijkhut van Nederland. De uitkijkpost op palen kijkt uit over de kwelders en slikken van de Dollard en

het Groninger wad. Verder van de bewoonde wereld kun je je in Nederland nauwelijks wanen. De soundtrack van duizenden kwetterende wad- en trekvogels maakt de ervaring helemaal af.

**BEREIKBAAR VIA EEN WANDELPAD NA DE SLUIS
OVER DE WESTERWOLDSE AA**

Uitblazen na een lange strandwandeling, loungen in een hangmat of avondvullend dineren in een klassiek decor – je hoeft langs de Nederlandse kust nooit ver te zoeken of je vindt een strandpaviljoen dat bij je past. Een selectie van de leukste beachclubs, surfparadijzen en chill-out spots.

10 X STRANDPAVILJOENS

GOLFJES TELLEN

040 ELEMENTS BEACH

'S GRAVENZANDE

Hippiesfeertje, Balinese banken en good vibes.

0174 - 23 72 49 [HTTPS://ELEMENTSBEACH.NL](https://ELEMENTSBEACH.NL)

041 MANGO'S

ZANDVOORT

Onverwachte vleugjes Havana aan de Noordzee.

023 - 571 27 88
WWW.MANGOSBEACHBAR.COM

042 HIPPIE FISH

ZANDVOORT

Hippe strandtent met een eigen meubellijn.

WWW.HIPPIEFISH.NL

043 DE WALVIS

TERSCHELLING

Prachtig plekje op het Groene Strand.

[HTTPS://WALVISTERSCHELLING.NL](https://WALVISTERSCHELLING.NL)

044 KON-TIKI

VLISSINGEN

No-nonsensepaviljoen op het zuidstrand van Walcheren.

0118 - 55 14 66 [HTTP://KON-TIKIBEACH.NL](http://KON-TIKIBEACH.NL)

045 NEDERZANDT

NOORDWIJK

365 ¼ dag per jaar open! In 2009 uitgeroepen tot officiële 'vrijplaats'.

0252 - 37 24 30 [HTTPS://NEDERZANDT.NL](https://NEDERZANDT.NL)

046 SAN BLAS

BLOEMENDAAL AAN ZEE

Tropische strandtent, vernoemd naar de Panamese San Blas eilanden.

WWW.SANBLAS.NL

047 BEACHCLUB PERRY'S

BROUWERSDAM

'Perrydise' met een Noord-Afrikaanse sfeer en eten uit alle windstreken.

0111 - 67 17 23 WWW.BEACHCLUBPERRYS.NL

048 DIJKPAVILJOEN DE WESTKAAP

WALCHEREN

Op de westelijkste punt van het eiland Walcheren.

0118 - 57 25 57 [HTTP://WESTKAAP.NL](http://WESTKAAP.NL)

049 PAAL 17

TEXEL

In 2014 uitgeroepen tot het beste strandpaviljoen van Nederland.

0222 - 31 76 14 WWW.PAAL17.COM

Genieten van een high tea met alpaca's, abseilen in een historische waterput of overnachten in de tourbus van U2? *1000 Dingen doen in Nederland* wijst je de weg naar de origineelste uitjes van ons land.

In deze veelgeprezen inspiratiegids vind je niet alleen honderden adressen voor een dagje uit, maar ook bijzondere doe-ervaringen, hippe hotspots en restaurants met een twist. Met deze gids in handen is de kans op verveling nihil!

9 789043 932714

www.kosmosuitgevers.nl

**KOS
MOS** NUR 500
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen